

Total No. of Printed Pages—8

2 SEM FYUGP VAC ENVG

2026

(May/June)

ENVIRONMENTAL STUDIES

(Value Added Course)

Paper : VAC ENVG

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. [(a), (b), (c)] অথবা [(d), (e), (f)]ৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ লিখা :

Answer either [(a), (b), (c)] or [(d), (e), (f)] as directed :

- (a) শিল্প বিপ্লবে বায়ু প্ৰদূষণ সম্পূৰ্ণৰূপে হ্ৰাস কৰিছিল। 1
(সঁচা/মিছা লিখা)

The Industrial Revolution reduced air pollution completely.

(Write True/False)

- (b) অধিক জনসংখ্যাই কেনেকৈ পৰিৱেশৰ অৱনতি ঘটায় সেয়া ব্যাখ্যা কৰা। 2

Explain how overpopulation leads to environmental degradation.

(2)

- (c) এটা নদী উপত্যকা সভ্যতাৰ নাম উল্লেখ কৰা। প্রাচীন মানুহে পানীৰ উৎস কেনেকৈ ব্যৱস্থাপনা কৰিছিল? 1+2=3
Name one river valley civilization. How did ancient people manage water resources?

অথবা/Or

- (d) জীৱাশ্ম ইন্ধনৰ দহনে বিশ্ব পৰিৱেশ পৰিৱৰ্তনত প্ৰভাৱ পেলায়।

(সঁচা/মিছা লিখা) 1

Fossil fuel burning contributes to global environmental change.

(Write True/False)

- (e) পৰিৱেশত প্ৰযুক্তিগত উন্নয়নৰ মূল প্ৰভাৱসমূহ কি কি? 2
What are the major impacts of technological development on the environment?

- (f) বিকাশ আৰু পৰিৱেশ সংৰক্ষণৰ মাজত সমতা ৰখাৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা। 3

Discuss the importance of balancing development and environmental conservation.

2. (a) পৰিৱেশ অধ্যয়নত প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ সংজ্ঞা দিয়া। নৱীকৰণযোগ্য আৰু অনৱীকৰণযোগ্য সম্পদৰ মাজত কি পাৰ্থক্য আছে? 2+2=4

Define natural resources in environmental studies. What is the difference between renewable and non-renewable resources?

26P/1212

(Continued)

(3)

অথবা/Or

মাটিৰ অৱনতি বুলিলে কি বুজা? প্ৰাকৃতিক সম্পদ হিচাপে মাটিৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা। 1+3=4

What is soil degradation? Explain soil as a natural resource and its significance.

- (b) নিৰ্বনানীকৰণ কি? নিৰ্বনানীকৰণৰ পৰিৱেশৰ ওপৰত এটা প্ৰভাৱ উল্লেখ কৰা। 1+2=3

What is deforestation? State one environmental impact of deforestation.

- (c) বহনক্ষম উন্নয়নৰ মুঠ লক্ষ্য কিমান আছে? তোমাৰ বাবে আকৰ্ষণীয় বাস্তবসংগ্ৰহী গ্ৰহণ কৰা চাৰিটা মুখ্য বহনক্ষম উন্নয়নৰ লক্ষ্য আলোচনা কৰা। 1+2=3

How many SDGs are there? Discuss four major sustainable development goals adopted by the United Nations that you find more interesting.

3. উত্তৰ লিখা [(a), (b)] অথবা [(c), (d)] :

Answer either [(a), (b)] or [(c), (d)] :

- (a) জীৱবৈচিত্ৰ্যৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু উদাহৰণসহ ইয়াৰ স্তৰসমূহ সংক্ষেপে আলোচনা কৰা। 1+3=4

Define biodiversity and briefly discuss its levels with examples.

26P/1212

(Turn Over)

(4)

- (b) জীৱবৈচিত্ৰ্য হটস্পট বুলিলে কি বুজা? জীৱবৈচিত্ৰ্য হটস্পটৰ সংজ্ঞা দিয়াৰ বাবে মানদণ্ডসমূহ উল্লেখ কৰা।

2+2=4

What are biodiversity hotspots? Mention the criteria to define a biodiversity hotspot.

অথবা/Or

- (c) ভাৰতত পোৱা বিভিন্ন অৰণ্য পৰিৱেশতন্ত্ৰ কি কি? অৰণ্য আৰু তৃণভূমি পৰিৱেশতন্ত্ৰৰ মাজত দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

2+2=4

What are the different forest ecosystems found in India? Write two differences between forest and grassland ecosystems.

- (d) জীৱবৈচিত্ৰ্যৰ বহিঃস্থানিক সংৰক্ষণৰ চাৰিটা ব্যৱস্থা সংক্ষেপে বৰ্ণনা কৰা।

4

Briefly describe four ex-situ conservation measures of biodiversity.

4. উত্তৰ লিখা [(a), (b)] অথবা [(c), (d)] :

Answer either [(a), (b)] or [(c), (d)] :

- (a) প্ৰদূষণ কি? প্ৰদূষণৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ নাম লিখা। 1+2=3

What is pollution? Name different types of pollution.

26P/1212

(Continued)

(5)

- (b) বায়ু প্ৰদূষণৰ কিছুমান উৎসৰ নাম লিখা। উদাহৰণেৰে মুখ্য আৰু গৌণ প্ৰদূষকৰ মাজত পাৰ্থক্য বৰ্ণনা কৰা। ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিৱেশগত বায়ু গুণাগুণৰ মানদণ্ড অনুসৰি প্ৰদূষকৰ মানদণ্ড লিখা।

2+2+2=6

Name some sources of air pollution. Differentiate between primary and secondary pollutants with examples. Name the criterion pollutants according to the National Ambient Air Quality Standards of India.

অথবা/Or

- (c) যি কোনো এটা পৰিৱেশ প্ৰদূষণৰ ওপৰত আলোচনা কৰা। সেই বিশেষ পৰিৱেশ প্ৰদূষণ হ্ৰাস কৰিবলৈ স্থানীয়ভাৱে ল'ব পৰা এটা ব্যৱস্থা লিখা।

4+2=6

Discuss any one environmental pollution. Write one measure you can take locally to reduce that particular environmental pollution.

- (d) শব্দ প্ৰদূষণে মানৱ স্বাস্থ্যৰ ওপৰত কেনেদৰে প্ৰভাৱ পেলায়? শ্ৰাব্য শব্দৰ সীমা কি ?

2+1=3

How does noise pollution affect human health? What is the limit of the audible sound level?

26P/1212

(Turn Over)

(6)

5. উত্তৰ লিখা [(a), (b)] অথবা (c) :

Answer either [(a), (b)] or (c) :

- (a) বতৰ আৰু জলবায়ুৰ মাজত কেনে পাৰ্থক্য আছে? বিশ্ব জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ নীতি নিৰ্ধাৰণৰ বাবে দায়িত্বশীল আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সংস্থাটোৰ নাম কি? 2+1=3

What is the difference between weather and climate? Name the international body responsible for global climate change policies.

- (b) জলবায়ু ব্যৱস্থাৰ বিভিন্ন উপ-ব্যৱস্থাৰ নাম কি কি? এই উপ-ব্যৱস্থাসমূহৰ মাজত পাবস্পৰিক প্ৰভাৱৰ এক উদাহৰণ দিয়া। 2+1=3

Name the different subsystems of the climate system. Give an example of interaction among these subsystems.

অথবা/Or

- (c) উপযুক্ত উদাহৰণসহ জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ ফলত পৰিৱেশ আৰু মানৱ স্বাস্থ্যৰ ওপৰত হোৱা প্ৰভাৱসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 3+3=6

Discuss, with a suitable example, the impacts of climate change on the environment and human health.

26P/1212

(Continued)

(7)

6. জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ লগত খাপ খোৱা আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱ হ্ৰাসৰ বাবে কি কি পদ্ধতি অৱলম্বন কৰিব পাৰি তাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। জলবায়ু স্থিতিস্থাপকতাৰ অৰ্থ কি? 5+2=7

Discuss some methods for adaptation and mitigation to climate change. What is meant by climate resilience?

7. (a) জীৱবৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ চুক্তি (CBD)-ৰ মুখ্য লক্ষ্যসমূহ কি কি? CBDৰ অধীনত থকা প্ৰটোকলসমূহ আৰু তাৰ মুখ্য উদ্দেশ্যসমূহ উল্লেখ কৰা। 3+4=7

What are the main goals of the Convention on Biological Diversity (CBD)? Mention the protocols under CBD and their main objectives.

অথবা/Or

ৰামছাৰ চুক্তি কি আৰু ই কেতিয়া স্বাক্ষৰিত হৈছিল? ৰামছাৰ চুক্তিৰ তিনিটা মূল স্তম্ভ লিখা। ভাৰতৰ দুটা ৰামছাৰ স্থানৰ নাম উল্লেখ কৰা। 2+3+2=7

What is the Ramsar Convention and when was it signed? Write the three pillars of the Ramsar Convention. Mention two Ramsar sites of India.

- (b) IUCN-ৰ সম্পূৰ্ণ অৰ্থ কি? ইয়াৰ প্ৰধান কাৰ্যসমূহ উল্লেখ কৰা। IUCN ৰেড লিষ্ট (Red List)ৰ সংজ্ঞা দিয়া। ৰেড লিষ্টৰ শ্ৰেণীসমূহ লিখা। 1+2+1+3=7

What does IUCN stand for? Mention its primary functions. Define the IUCN Red List. Write the categories of the Red List.

26P/1212

(Turn Over)

অথবা/Or

ইউনেস্কোৰ মানুহ আৰু জৈৱ মণ্ডল প্ৰকল্প কি? এখন জৈৱ
মণ্ডল সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ তিনিটা মণ্ডল চমুকৈ বৰ্ণনা
কৰা। ভাৰতৰ তিনিখন জৈৱ মণ্ডল সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ
নাম লিখা।

1+3+3=7

What is UNESCO's Man and Biosphere
programme? Briefly describe the three
zones of a biosphere reserve. Name
three biosphere reserves in India.

★ ★ ★